

«Бекігемен»

мектебінің директоры

А. А. Сарманова

**2022-2023 оқу жылының
педагогика-психологиялық
жұмыс есебі**

«Туған мектебі»
2022-2023 оқу жылындағы педагог-психолог қызметі
бойынша жылдық есебі

I-жартыжылдық бойынша төмендегі іс-шаралар атқарылды:

1. Ата-аналармен атқарылған жұмыстар:

- ✓ 06-15.09.2021ж аралығында «Бейімделу кезеңінің психологиялық ерекшеліктері» тақырыбында бірінші сынып оқушыларының ата-аналарына психологиялық қолдау көрсетілді;
- ✓ 15-19.10.2021ж. аралығында «5-сынып оқушыларының бейімделу ерекшеліктері» ата-аналармен психологиялық сабақ ұйымдастырылды;
- ✓ 15 қыркүйек отбасы күніне орай ата-аналарға жадынамалар және отбасылық құндылықтарды нығайту тақырыбында
- ✓ 30.10.2021ж. ата-аналар жиналысында: Кибербуллинг. Электронды темекілерден жасөспірімдер ағзасына келетін қауіптер және психикалық денсаулық тақырыбында ағарту жұмысы жүргізілді;
- ✓ Сынып жетекшілерімен байланыс жасау арқылы айына 1 рет ата-аналармен келеңсіз жағдайлардың және балаларының психикалық тұрақтылығын алдын алу мақсатында ұсыныс хаттар WhatsApp режимде чаттарға тасталып сұхбаттар берілді;
- ✓ Қазан-қараша айларында 108 ата-анамен «Аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын алу» және психодиагностика нәтижесі, туындаған мәселе бойынша жеке кеңес беру жұмыстары жүргізілді;

2. Оқушылармен жүргізілген жұмыстар:

2022-2023 оқу жылы. 8 сынып оқушыларының «Темперамент бағалау шкаласы» мақсатында жүргізілетін психодиагностика
Темперамент типтері: жүйке саласының тума қасиеттерін туындайтын адамның жеке-дара өзгешелігі. Мәселен, қимыл-қозғалысы шапшаң, ұстамсыз, ылғи да күйіп пісуге дайын тұратын күйгелек адамдар болады. Мұндайлар істі бұрқыратып істейді, кейде қолын бір сілтпек сылқ түседі. Еті тірі, ойнақы, тынышсыз, шамданғыш, көңіл-күйі аумалы-төкпелі, жұртпен қарым-қатынаста тұрақсыз, пысық, бірақ бейқам келеді. Ғылымда бұлар **холерик** деп аталады.

Адамдардың енді бір тобы кісімен тез тіл табысады, өзін көңілді ұстайды, бұл ақкөңіл қызу істің адамдары. Қысылып-қымтырылмайды, кісіге қайырымды, еті тірі, бірақ істі бастап, кейін тастап кетеді. Мұндай адамдарды **сангвиник** темпераментінің өкілі дейді.

Енді біреулер сақ, байыпты, байсалды, ынтымақшыл келеді. Әр ісін ойлап істейді, тұрақты, бірқалыпты жүреді, орынсыз асып-саспайды. Бір істі бастаса, оны аяқсыз қалдырмайды. Мінезі ауыр, көрсеқызар емес, қимыл-қозғалыстары баяу. Бұл **флегматик** темпераментінің өкілі.

Меланхолик темпераментіне жататындар сәл нәрсеге ренжитін, өкпелегіш, тұйық, көп сөзі жоқ, пессимист, өте баяу қозғалатын жайбасар адам. Ол жасқаншақ, сіркесі су көтермейді, өте ынжық кісі «мен» деп ешқашан ұмтылмайды, өте ұялшақ, тартыншақ, жұрттан аулақ жүргенді жаны сүйеді.

Ұсыныстар: Тұлғаны танып білудің диагностикасы оқушылардың темперамент типтерін анықтайды. Сынып жетекшілеріне таныстырылды.

Оқушылармен жүргізілген түзету-дамыту және профилактикалық жұмыстар бойынша:

Аутодеструктивті мінез-құлқтың алдын алу жұмыстары бойынша (6-8 сыныптар):

Психодиагностика нәтижесі бойынша 68 оқушыдан сұхбат барысында түрлі себептермен 45 оқушының мінез-құлқындағы өзгерістер мен көңіл-күйлерінің тұрақсыздығы анықталып, эмоционалды мінез-құлық көріністерін тұрақтандыру мақсатында жеке және топтық түзету жұмыстары жүргізілді. Аталған оқушылар арасынан 6 оқушы арнайы мамандарға бағытталды.

8 сынып оқушылары арасында түзету-дамыту жоспары жасалынып, профилактикалық сабақтар мен психологиялық тренингтер жеке кеңесу, сұхбат жүргізі, ақпараттандыру және психикалық сауаттандыру, алдын алу жұмыстары жүргізілді:

1. Жасөспірімдер арасында құқықбұзушылықтың алдын алу және қыздар арасында ерте жүктіліктің алдын алу;
2. 9-10 қыркүйек 2021ж. аралығында «Құқықбұзушылықтың және ерте жүктіліктің алдын алу» тақырыбында 8 сынып қыздарымен өткізілген профилактикалық іс-шаралар ұйымдастырылды;
3. 14-20.10.2021ж. аралығында 8 сынып қыздарымен. «Білгеніңнен білмейтінің көп әлі...». Ерте жастағы жүктілік. Психологиялық танымдық сабақ өткізілді.
4. 19.11.2021ж. «Бүгін қыз бала, ертеңгі-ана» тақырыбында психологиялық тренинг;
5. Әр тоқсанда: Жасөспірім қыздармен ағарту жұмысы. Көпшілік ортада өзімізді қалай ұстаймыз? (қыз бала тәрбиесі, өзін-өзі ұстау ерекшеліктері) қысқаша лекция түсіндірме жұмысы бейнероликтер көрсетілімі;
6. 11 қазан –халықаралық қыздар күні психологиялық тренинг өткізілді.
7. 06-09.09.2021ж. күндері аралығында 5-8 сынып оқушылары арасында құқықбұзушылықтың алдын алу мақсатында тәрбие бөлімімен бірлескен профилактикалық іс-шаралар ұйымдастырылды;
8. 09-13.11.2021 аралығында 5 сынып оқушыларымен «мен 5-сыныптамын» тақырыбында психологиялық тренинг жүргізілді;
9. 6-10 желтоқсан аралығында ұйымшылдығы төмен 6-7 сыныптармен «Ұжымдық тиімді қарым-қатынас» тақырыбында тренинг өткізілді.

Мектеп мұғалімдерімен жүргізілген жұмыстар:

- ✓ 06-15.09.2022ж. аралығында «Бейімделу кезеңінің психологиялық ерекшеліктері» тақырыбында бірінші сынып жетекшілеріне психологиялық қолдау көрсетілді;
- ✓ 20-21 қыркүйек 2022ж. күндері мектеп мұғалімдерімен ағарту жұмысы мен мектептің моралдық-психологиялық ахуалын зерделеу жұмыстары;
- ✓ 05.10.2022ж. күні 5-сынып оқушыларының орта буынға бейімделуі сынып жетекшілері және пән мұғалімдеріне психологиялық қолдау көрсету, ағарту жұмысы ұйымдастырылды;

- ✓ Қазан-қараша айларында «Аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын алу» және психодиагностика нәтижесі бойынша 8 сынып жетекшілерімен жеке кеңесі жұмысы жүргізілді;

II-жартыжылдық бойынша төмендегі іс-шаралар атқарылды:

1.1. 1-сынып оқушыларымен С.М.Жақыпова мен Ф.Бизақованың баланың мектепке психологиялық даярлығын анықтауға арналған 3 түрлі әдістемелері қолданылды. 1-сынып бойынша 7 сыныпта барлығы 157 оқушы бар, қатысқаны 131 оқушы. 1-сынып оқушыларымен жүргізілген диагностика барысында келесі жайыттар анықталды: Өз жасына қарағанда психологиялық танымдық әрекеті мен таным процестерінде тежелуі бар 4 оқушының ата-анасына ұсыныстар жасалып, ПМПК тексеруінен 3 оқушы өтті. Бір оқушы ерекше білім алуды қажет етеді. Сұраныс бойынша даярлығы өте төмен, саусақ моторикасы әлсіз 6 оқушының ата-анасына ұсыныстар беріліп, жұмыс жасалынды. Оқу жылының екінші жартыжылдығында аталған оқушыларға қандай ерекшеліктер байқалғанын анықтау мақсатында қосымша жұмыстар жүргізілді. Оқушылармен жүргізілген жұмыс нәтижелері сынып жетекшілеріне таныстырылды. 1-сыныпқа дайындығы төмен оқушылармен жұмыс жасаудың тиімді әдістері ұсыныс ретінде айтылды. Атқарылған жұмыс нәтижелері тіркеліп, мониторингі жасалынды.

1-сынып оқушыларымен жүргізілген жұмыстар кесте бойынша көрсеткіші:

1.Әдістеме «Ер адамның бейнесін сал» бойынша шкала көрсеткіші:					
Сынып	Қатысқаны	Өте жақсы	Жақсы	Орта	Төмен
Бар:	131	53	35	20	23
2. Әдістеме «Сөздердің көшірмелері» бойынша шкала көрсеткіші:					
Бар:	131	45	36	22	28
3. Әдістеме «Нүктелер көшірмесі» кесте бойынша көрсеткіші:					
vБар:	131	50	31	29	21

Ата-аналармен атқарылған жұмыстар:

- ✓ 19.01.2023ж.«Жасөспірімдердің жас ерекшелік өзгерістері» ақпараттандыру жұмыстарын ұйымдастырылды;
- ✓ 21.01.2023ж. Буллинг, кибербуллингтің алдын алу, жеткіншектердің қылымыстық әрекетін болдырмау, тұрмыстық зорлық зомбылықтың алдын алу мақсатында топтық кеңес берілді;
- ✓ 09.02.2023ж. күні «Баланы Адам етіп өсіру» тақырыбында ата-аналармен сұхбат жүргізілді;
- ✓ 23.02.2023ж. оқушылар арасындағы буллинг, кибербуллингтің алдын алу мақсатында танымдық сабақ ұйымдастырылды;

- ✓ 02.03.2023. «Жасөспірімдер арасындағы девианттық мінез-құлық пен құқық бұзушылықтың алдын алу» мақсатында ата-аналармен жиналыс, ақпараттандыру, ұсыныстар, алдын алу жұмыстары ұйымдастырылды;
- ✓ 12-15 наурыз аралығында онлайн форматта жасырын сауалнама ұйымдастырылды.
- ✓ 07.04.2023ж. «Психикалық денсаулыққа не әсер етеді?» ата-аналарды педагогикалық-психологиялық ақпараттандыру жұмыстары жүргізілді;
- ✓ 12.04.2023ж. Жасөспірімдер арасында аутодеструктивті (суицидтік) әрекеттің алдын алу және болдырмау тақырыбында ұсыныстар, ақпараттандыру жұмыстары жүргізілді;
- ✓ 23.04.2023ж. «Бала-өмірдегі ең басты құндылық!» «Кәмелеттік жасқа толмағандар арасында құқықбұзушылықтың алдын алу» мақсатында ата-аналармен кездесу ұйымдастырылды.

Оқушылармен жүргізілген түзету-дамыту және профилактикалық жұмыстар бойынша:

- ✓ 20.01.2023ж. Буллинг, кибербуллингтің алдын алу, жеткіншектердің қылымыстық әрекетін болдырмау, тұрмыстық зорлық зомбылықтың алдын алу мақсатында топтық кеңес берілді;
- ✓ 14-15.02.2023ж. қыздар арасында жеткіншектердің қылымыстық әрекетін болдырмау, тұрмыстық зорлық зомбылықтың және ерте жүктіліктің алдын алу мақсатында 5-6-7 сынып қыздарымен «Қыз тәрбиесі, ұлт тәрбиесі» тақырыбында жиналыс өткізілді;
- ✓ 14-18.02.2023ж. 3-8 сынып оқушылары арасында құқықбұзушылықтың алдын алу мақсатында мектеп инспекторымен бірлескен профилактикалық жұмыс ұйымдастырылды, сауалнамалар алынды;
- ✓ 11.03.2023. «Мен қорқыныш туралы алаңдаушылықты қалай жеңе аламын?» тақырыбында 5-6 сынып оқушыларымен түсіндірме жұмыстары жүргізіліп бейнероликтер көрсетілді;
- 22.03.2023ж. Мектептің басқару ұйымындағы оқушылармен «Қазақстанның бақытты болашағы жастардың қолында» тақырыбында тренинг өткізілді;
- ✓ 13.04.2023ж. «Менің сыныбым керемет сынып» тақырыбында тұлғаралық қарым-қатынастағы проблемаларды түзету мақсатында 5-сынып оқушыларына тренингтер сабақ өткізілді;

4 – сыныптар бойынша білім алушылардың ББЖМ алдында жүйкелік-психологиялық күйзеліске ұшыраудың алдын алу бойынша іс-шаралар жүргізілді:

1. Сынып сағаттарында «ББЖМ -ға дайындығым» тақырыбында пікір алмасу, әңгіме өткізу жұмыстары жүргізілді;
2. Жүйкелік - психологиялық күштеуден арылту. «Күйзелуден қалай арылтуға болады?» психологиялық тренинг өткізілді;
3. 4 сынып оқушыларының танымдық процестерін анықтау «Ойлау», «Зейін», «Есте сақтау» деңгейлерін анықтау әдістемесі алынды;
4. «Емтихандағы мінез-құлық» тақырыбында үлгермейтін оқушыларға психологиялық тренинг, сауалнама ұйымдастырылды.

2022-2023 оқу жылы. 8 сынып оқушыларының «агрессияны бағалау тесті» мақсатында жүргізілетін психодиагностика

8-сыныптар бойынша:

*Әдістеме: «Агрессияны бағалау тесті» әдістемесі. 20 сұрақнама, 3 жауап варианты бар (а, б, в)
Мақсаты: депрессия шкаласы бойынша, депрессия деңгейін анықтау.*

Өткізілген мерзімі: 10.04.2023ж.

Жалпы оқушы саны: 6

Қатысқан оқушы саны: 6

Агрессияны бағалау тестінің бағалау шкаласы:

«А» жауапқа 1 балл

«Б» жауапқа 2 балл

«В» жауапқа 3 балл

Нәтижесін талдау: Барлығының қосындысын шығару керек.

39-44 балл жинағандардың агрессиясы бір қалыпты, өзін қорғауға жетерлік деңгейде, өмірде табысты болуға өзіне сенімділігі мен қабілетінің көрсеткіштері жеткілікті деңгейді.

45 және одан жоғары балл жинағандардың агрессивтілігі нормадан артық, көбінесе ұстамсыздық пен өзгелерге, ешқандай себепсіз, ерекше қаталдық көрсетеді. Өзінің алдына қойған мақсатына жету үшін қажетті әдіс-тәсілдерді өзі анықтайды. Отбасындағылар мен басқа қоршағандарға оның тигізетін әсерінің оң-терісімен есептеспеді. Сондықтан басқалар онша ұнатпайтынына өзі де таңырқайды, ал егер реті келсе сол үшін оларды жазалайды.

35 және одан төмен балл жинағандар. Өз күші мен мүмкіндіктеріне сенімі төмен болғандықтан қоршағандармен тіл табысуға тырысады. Оларға батылырақ болу керек және өз дегеніне сенімін жоғарылатуға бар мүмкіндіктерін пайдалануы керек.

Жеті және одан көп сұраққа 3 баллдан, сондай-ақ, жеті және одан аз сұраққа 1 балл жинағандардың агрессивтілігі бір нәрсені жөндеуден гөрі талқандауға бейімірек болғаны. Ол ойланбастан ұрыс-қағысқа барады, өзінің тік мінезділігінен басқалардың агрессиясын тудырады және шытырман жағдайларға алып келеді.

Жеті және оданда көп сұраққа 1 баллдан, сондай-ақ, жеті және одан аз сұраққа 3 баллдан жинағандар – өте тұйық адамдар. Олар агрессивтілік мінез көрсетпейді, бұл қасиеті өте төмен деңгейде дамыған.

Басқа көрсеткіштерге ие болғандардың агрессивтілігі нормада, өзін қорғауға жеткілікті және сыйысымды болуға ешқандай кедергі жасамайтын деңгейде.

8-сыныптар бойынша мониторинг көрсеткіші:

к/с	Оқушылардың аты-жөні	Жинаған баллы
1	Агабек Әсел Бағдатқызы	38
2	Дуйсенбай Еңлік Муратқызы	44
3	Оразалы Аяжан Болатқызы	42
4	Сандыбай Еңлік Маратқызы	45

5	Бахадыр Аян	30
6	Тұрмахан Игілік	40

Ұсыныстар: жұмыс нәтижесі бойынша депрессия деңгейі жоғары оқушылардың себептерін анықтау және нақтылау мақсатында 1 оқушы сұхбатқа шақырылды. Сынып жетекшілеріне таныстырылды. Ата-анасына ескертіп, ұсыныстар жасалды. Қосымша жеке түзету жұмысы жүргізіледі. Қажеттілігіне қарай мамандарға 2 оқушы бағытталды.

Құқықбұзушылық бойынша 5-8 сыныптар арасында жасырын сауалнама алынды:

Мақсаты: құқықбұзушылық пен қылмыстық іс-әрекеттерді болдырмау, анықтау мақсатында жүргізілді. Сауалнама бойынша мектепте қылмыстың іс-әрекеттер орын алмаған.

Мектеп мұғалімдерімен жүргізілген жұмыстар:

Мектеп мұғалімдерімен жүргізілетін жұмыстар

- ✓ 19.01.2023ж. «Жасөспірімдердің жас ерекшелік өзгерістері» ақпараттандыру жұмыстарын ұйымдастырылды;
- ✓ 22.01.2023ж. Буллинг, кибербуллингтің алдын алу, жеткіншектердің қылмыстық әрекетін болдырмау, тұрмыстық зорлық зомбылықтың алдын алу мақсатында топтық кеңес берілді;
- ✓ 24.02.2023ж. Оқушылар арасындағы буллинг, кибербуллингтің алдын алу мақсатында танымдық сабағы ұйымдастырылды;
- ✓ 02.03.2023. «Жасөспірімдер арасындағы девианттық мінез-құлық пен құқықбұзушылықтың алдын алу» мақсатында сынып жетекшілермен ақпараттандыру, ұсыныстар, алдын алу жұмыстары ұйымдастырылды;
- ✓ 27.04.2023ж. Директор жанындағы кеңесте «1-сынып оқушыларының мектепке бейімделуі және психологиялық жағдайы» тақырыбында баяндама жасалынды.

Қосымша атқарылған жұмыстар: Әр түрлі туындаған мәселелер және жүргізілген психодиагностика нәтижелері бойынша қамтылған оқушылармен, қажеттілігіне қарай сынып жетекшілермен, ата-аналармен жеке кеңес беру, ұсыныс жасау қосымша мәліметтер алу жұмыстары жүргізілді. Аутодеструктивті және буллинг, кибербуллинг, сұраныстар бойынша туындаған мәселелермен уақытында жеке және топтық жұмыстар жүргізіліп, қолдау мен арнайы мамандарға бағытталып отырды. Қосымша атқарылған жұмыстар жыл бойына жоспар бойынша өз уақытында жасалынды. Барлық жүргізілген жұмыстар бойынша тіркеу журналдары мен хаттамалары жазылған. Ата-ана, мұғалім, оқушыларды қатар алғанда 347 жеке кеңес пен сұхбат берілді. Туындаған мәселе бойынша уақытында жұмыс жасалып, қолдау көрсетілді. Оқу жылының соңына дейін күрделі келеңсіз жағдайлар орын алған жоқ. Қазіргі уақытта мінез-құлқы жағынан немесе отбасы жағдайына байланысты эмоциясы тұрақсыз оқушылардың ата-аналарымен үнемі байланыстамыз, ұсыныстар жасалып, мамандарға жіберілген.

Педагог-психолог

Ж.Ш.Жанұзақова